

Matula bácsi nyomában

Futó Elemér emlékére

Jó két éve annak, amikor *Balogh László* erdőmérnök, a Balaton-felvidéki Nemzeti Park igazgatója egy bejárásra hívott a Kis-Balaton térségébe. Kapva kaptam az ajánlaton, hiszen a Tüskevár világa addig csak a képzeletemben élt. Kíváncsi voltam a mai valóságra. Igaz, volt komolyabb oka is a csónakos bejárásnak. Nevezetesen az, hogy egy vízügyes szakértő szemlélte, a fenéki tavat vagy ahogy hivatalosan nevezik a felduzzasztott kertes tározó rehabilitálandó területének áramlási viszonyait. Elvittek potyautasnak. Költési időben voltunk, így a madártömeg látványánál csak a hangzavar volt csodálatosabb. A túlszaporodott kárókatónak, és az agresszív, ám dekoratív hattyúk tömegét látván, kérdésemre elmondták, hogy a tojások ritkításával próbálják humánusan csökkenteni a túlzott létszámú halpusztítókat. Elhatároztam, hogy egyszer feltétlenül elhozom unokáimat is e múltat, és regényt idéző madárparadicsomba.

A fenékpusztai kutatóházból indultunk a Diás szigeti bemutatóhelyhez, ahol elmerülhet a látogató a Fekete István emlékszobában kiállított fotók, térképek, és a korabeli vízi élet relikviáinak szemlélésében. Az udvaron a nád-kunyhó, amelyben feljegyzéseit készítette az író a Tüskevár című híres regényéhez. 1950-54 között élt itt, mint egy levelében írja egy búbos banka párral albérlésben.

Hídvégszűz, az Aqua Vendégház udvarán parkoltunk le, majd motorcsónakba szálltunk. Futó Elemér, nyugdíjas

Fotó: Lévy Vince

természetvédelmi őr volt a kísérőnk, és egyben úti kalauzunk. Jobb kezekbe nem is kerülhettünk volna, hiszen egész életét itt élte le a nádasok, vizek világában. A Sopronban végzett erdőszaktikus nem vágakozott a Bakonyi bükkösök szálfái közé. Mint mondta, jól érezte magát a Természet e sajátos ökoszisztémájában is. Hát persze hogy úgy mutatam be az én három gazemberemnek, hogy... ismerjétek meg Matula bácsit.

– De neki nem is volt motorcsónakja, jegyezte meg Dénes a középső, aki nagy autószerelő.

– Az nem baj, mert így sokkal messzebbre mehetünk, szolt Vince az első éves iskolás, aki erősen reménykedett, hogy még a délelőt folyamán

csuklója köré tekeredik egy kifogott méretes sikló, mint már annyiszor. Ambrus, a hároméves – akit Bruninak becéztek – egykedvűen dobálta a vízbe a reggeli szendvics maradékát, mormolva, hogy... egyetek halacszkák. Majd induláskor a biztonság kedvéért a csónak közepébe húzódtott.

A kérdésre, hogy miért nem akkumulátoros csónakkal megyünk, Matula bácsi közölte, hogy a motor hangját már messziről érzékeli a madár, míg a halk csónak meglepetésszerűen bukkan elő, és az jóval nagyobb riadalmat okoz. Egy töltésmaradvány előtt elhaladva vidrakotorékat láttunk. Sok vidra van a térségben, és szemmel láthatólag nagyon jól érzik magukat a halban gazdag, egy, másfél méter mély vízben. A védett lápi pócon és a réti csíkon kívül a hazánkban honos tavi halak valamennyi fajtát megtaláljuk. Elpöfögtünk a már említett szellősi kárókatona-telep mellett, ahol a kiszáradt fák ágain most is rikácsoltak a madarak. Azt nem lehetett tudni, hogy jöttünk kezdtek a hangzavarnak tessző hangversenyükbe, vagy a felrebbennő réti sas látványa ijesztgette őket. Gyanítom az előző okán kezdődött a ricsaj, mert nem hiszem, hogy a fenséges látványt nyújtó madarak királyra ráfanyalodik a haltól bűzös madárhúsról. Ámbátor manapság sosem lehet tudni.

Mivel az 1800 párra felszaporodott állomány csökkentése a tojáskiszedéssel sikertelen volt, hát engedéllyel a fegyverhez nyúltak, kétszáz párral apasztva a fekete sereget. Aztán „tüzet

szüntess” volt a parancs és ismét elkezdődött az állomány növekedése, a szaporulattal elárasztva a környék tavait, a horgászok legnagyobb bosszúságára.

A megfeneklett, keréklápnak nevezett úszóláp mellett siklott a csónakunk. Már messziről fehérlett az Ázsiából behurcolt, tenyérszerű méretű kagyló kinyílt, lakatlan héja. Az ingói csatornához érve lustán, méltóságteljesen emelkedett fel a víz fölé hajló száraz ágról a térségben fészkelő három rétisas-pár közül egy tojó.

A víz felszínét borító algatömeg nem jót jelent a tározónak. Futó Elemér magyarázta, hogy éjjel a vízben kötött oxigént éli fel az alga, és ha csökken a vízszint, bizony a napfelkelte „pipáló” halak sokaságát hozza a felszínre. De ugyanez a helyzet a tartósan borús időjárásakor is, olykor komoly halpusztulást okozva.

De pusztul a nád is, mivel nem működik igazán az 1992-ben elárasztott tározó. Már készen van a terv a rehabilitációra, csak mintegy milliárd hiányzik a kivitelezéshez, de féltő, hogy még évekig változatlan lesz a helyzet.

A zimányi kotrás szélén egy függőcinke-fészekre hívja fel a figyelmet Matula bácsi. Nosza, Vince unokám elkunyerálja a fényképezőgépet, hogy majd ő „lepuffantja” a témát. Ha ez a felvétel nem is sikerült, de később, a száraz fatönk mellett őrt álló kócsagokról már használható felvételt készített.

Kikötünk Hidvégsuztán, ahol *Czakó László* erdész, az Aqua Vendégház gazdája fogad. A szimpatikus kollégáról tudni kell, hogy egy vadászbalesetben térdlövést kapott, és a lábát nem tudták megmenteni. Nem adta fel. Különféle vállalkozásokba kezdett, mígnem megvette Hidvégen a volt Tsz elhanyagolt, az ablakkereteitől is kifosztott szivattyú-

házat. A helyreállítás az akarat diadala. Aki arra jár, ugorjon be megnézni, mert fantasztikus, amit *Czakó László* művelt az épülettel. A középső szint alatti víztö-

meg gondoskodik a hőmérséklet kiegyenlítéséről. A vastag üvegpaddló oválisa, és egy hasonló, nagyobb, körbekerített nyíláson láthatjuk a vizet, a benne úszkáló halakkal. Az épület előtt közel hektárnyi horgásztó, ahol éppen két német vendég kamasz „bénáskodik” a botokkal. Késő délutánra benépesül a part, és egymás után surrognak a felcsalizott zsinórok. Családi hangulat van kialakulóban.

De el kell mennünk, mert Matula bácsi sürget, és a gyerekeknek is időben le kell feküdniük. Még kétféjezetnyi van hátra a Tüskevár-ból, de valószínűleg beleszalanak.

Pápai Gábor

Nyugdíjas találkozó

A Gyulaj Zrt. és az EFDSz helyi alapszervezete az elmúlt évek hagyományaihoz híven, idén is megszervezte a vállalatnál nyugdíjba vonult kollégáinak találkozóját. Az új kenyér ünnepét megelőző szép napon, Gyulajon, az óbiródi vadászháznál vártuk kedves volt munkatársainkat. A meghívásra – az egykori fakitermelő brigádok tagjaitól az erdőművelő asszonyokon keresztül, a korábbi vezérigazgatókig – közel százán jöttek el Tolna megye majd minden részéről.

Göbölös Péter vezérigazgató köszöntötte a megjelenteket.

A rövid hivatalos rész után, a külföldi és hazai versenyeken is szebbnél szebb eredményeket elért Tamási Koncert Fúvószenekar kápráztatta el, fülbemászó dallamokat játszva kedves vendégeinket. A bő egy órás, csodálatos előadás alkalmával a zenekar csak repertoárjának töredékét tudta bemutatni. Az ebéd előtt még *Schneiderné Eszenyi*

Margit néni „Az erdő” című saját költeményét szavalta el volt kollégáinak.

(Részlet a versből:

„Sosem öreg a vén erdő
Egy fa kidől, a fiatal felnő,
Ha száz ezer éves is,
A lombos erdő mindig friss.)

A megérkezést követően kialakult jó hangulatú beszélgetések késő délutánba nyúlóan folytatódtak, mely alatt az együtt töltött évek szép és kellemes emlékeit elevenítették fel.

Kárász Attila